



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

ניתנה ביום 27 דצמבר 2020

המבקשת

לשכת המסחר תל אביב והמרכז, איגוד לשכות המסחר

-

1. הסתדרות העובדים הכללית החדשה

2. מדינת ישראל

3. חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ

4. חברת נמל אשדוד בע"מ

5. חברת נמל חיפה בע"מ

המשיבות

6. לשכת הספנות הישראלית

המצטרפות להליך

7. התאחדות התעשיינים בישראל

לפני: סגן הנשיאה אילן איטח, השופטת לאה גליקסמן, השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

נציגות ציבור (עובדים): גב' יעל רון וגב' חיה שחר

נציגי ציבור (מעסיקים): מר עצמון ליפשיץ, גב' ברכה סמו

בשם המבקשת – עו"ד שלומי לוויה

בשם המשיבה 1 – עו"ד אלעד מורג ועו"ד סיון רדיאן

בשם המשיבה 2 – עו"ד מיכל לייסר

בשם המשיבה 3 – עו"ד דרור גל

בשם המשיבה 4 – עו"ד חיה ארמן ועו"ד מיכל הברפלד

בשם התאחדות התעשיינים בישראל – עו"ד מוטי עזרן

החלטה



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

סגן הנשיאה אילן איטח

1. לפנינו בקשת הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן - **ההסתדרות**), לביטול צו המניעה האוסר על עובדי המשיבה 4, חברת נמל אשדוד בע"מ (להלן - **חברת נמל אשדוד**, **חברת הנמל** או **החברה**), לנקוט צעדים ארגוניים.

רקע

2. ההליך שבכותרת תלוי ועומד בבית דין זה מחודש יולי 2013 והורתו בהחלטת הממשלה על הקמת שני נמלי ים חדשים באשדוד ובחיפה, נוסף על הנמלים הקיימים שם והמופעלים על ידי חברת הנמל ועל ידי המשיבה 5, חברת נמל חיפה בע"מ (להלן - **חברת נמל חיפה**) (להלן יחד - **חברות הנמל**). החלטה זו מכונה "הרפורמה בנמלים". נציין כבר עתה כי בחודש יולי 2018 נמסר כי הצדדים הרלוונטיים הגיעו להסכמות בנוגע להשלכות הרפורמה בנמלים על עובדי חברת נמל חיפה, כך שזו נותרה מאז כבעלת דין בהליך, ככל שהוא נוגע לסוגיית השביתה, באופן פורמלי בלבד. בהתאם, ההחלטה דנן, למעט חלקים בתיאור הרקע, נוגעת לחברת נמל אשדוד בלבד.

3. בעקבות ההחלטה על הרפורמה בנמלים הודיעה ההסתדרות כי בכוונתה להשבית את העבודה בחברות הנמל. על רקע זה הגישה המבקשת (להלן - **לשכת המסחר**), במסגרת בקשת צד בסכסוך קיבוצי כללי, בקשה למתן סעדים זמניים האוסרים על עובדי חברות הנמל לנקוט צעדים ארגוניים. ביום 29.7.13 הוצא תחת ידו של בית דין זה¹ צו המורה לעובדי חברות הנמל להמשיך לעבוד כרגיל, בעבודה מלאה, תקינה וסדירה והמונע מהם נקיטת צעדים ארגוניים (להלן - **צו המניעה**), וזאת לצד הקביעה העקרונית שלפיה להסתדרות קמה עילת שביתה². מאז הוצאתו ועד עתה נותר צו המניעה על כנו, תוך שבית דין זה דוחה את בקשות ההסתדרות לבטלו, בעיקר מהטעם של אי מיצוי המשא ומתן בין הצדדים.

4. ואכן, מאז תחילת ההליך (ולמעשה עוד קודם לכן) ועד עתה מנהלים הצדדים הרלוונטיים: ההסתדרות, החברה והמשיבה 2, מדינת ישראל (להלן - **המדינה**)

¹ סגן הנשיאה, כתוארו אז, יגאל פליטמן, השופט (בדימוס) עמירם רבינוביץ, השופטת (בדימוס) רונית רוזנפלד ונציגי הציבור מר אלעזר וייץ, מר שלום חבשוש, מר יצחק דויטש ומר יצחק קאול.

² המדינה הגישה עתירה לבג"ץ על ההחלטה האמורה אולם בהמשך, לאחר שנחתם מסמך העקרונות, כפי שיוסבר בהמשך הדברים, ביקשה למחוק את העתירה וכך נעשה.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

משא ומתן בקשר להשלכות הרפורמה בנמלים על עובדי חברת הנמל, על תנאי העסקתם ועל ביטחונם התעסוקתי, תוך שמעת לעת הם מוסרים לבית הדין הודעות עדכון ומתקיימים דיונים הן לפני מותב בית הדין והן לפני אב"ד. אין צורך במסגרת החלטה זו לפרט את השתלשלות העניינים במלואה ונביא אפוא להלן נקודות-ציון עיקריות בלבד:

א. ביום 16.1.16 הגיעו הצדדים הרלוונטיים להסכמות עקרוניות בנוגע להשלכות רפורמת הנמלים על עובדי החברה (להלן - **מסמך העקרונות**). במסמך זה הוסדרו הנושאים הבאים: תשתיות נמליות, רשת בטחון לתשלומי פרמיה, מחלקת ים, מקורות תקציביים לצורך מימוש שני הנושאים הראשונים וסוגיות תשתית נוספות (כבישים, דרכי גישה ומסוף הרכבת). כן נקבע כי **"כל האמור בנייר זה כפוף לחתימה על הסכמים מפורטים לכל דבר ועניין"**. עוד נקבע במסמך העקרונות, בסעיף שכותרתו "הסדר מיטיב ביחס לנושאים שהוסדרו בנייר זה" (להלן - **סעיף השוואה**), כך:

"ככל שיוסכם על הסדר שונה לעניין נמל חיפה, הרי שבהתייחס להסדרים החלים לעניין נושאים משותפים לשני הנמלים, תהיה נציגות עובדי נמל אשדוד זכאית להסדר השונה כאמור, בשלמותו ועל כל חלקיו, לרבות ההתחייבויות הכלולות בו".

ב. ביום 31.1.17 שבה ההסתדרות וביקשה לאפשר לה לקיים שביתה, בטענה שהצדדים הגיעו ל"מבוי סתום" בכל הנוגע למחלוקת בסוגיה מרכזית הנוגעת להסדרי הביטחון התעסוקתי לעובדי דור ב'. ביום 2.4.17 התקיים דיון בבקשה ובסופו הורה בית הדין לצדדים להוסיף ולנהל משא ומתן על הנושאים שטרם הוסדרו. לצד זאת נקבע כי **"להסתדרות תקום זכות לנקוט צעדים ארגוניים, החל מיום 5.5.2017..."**. בהחלטה מיום 5.5.17 קבע בית הדין כי המשא ומתן בין הצדדים לא מוצה ודחה את המועד שהחל ממנו תקום להסתדרות זכות לנקיטת צעדים ארגוניים.

ג. בין לבין, בדיון שהתקיים ביום 13.6.17 הודיעו המדינה והסתדרות כי הגיעו להסכמות בנוגע לביטחון התעסוקתי, המותנית בחתימה על הסכם סופי, וכי הצדדים יפעלו להגיע להסכם בתוך 3 חודשים או פרק זמן אחר שייקבע בהסכמה. הסכמת המדינה לביטחון התעסוקתי ניתנה כנגד התייעלות בחברות הנמל שתמצא את ביטויה בהסכם הסופי. חברות הנמל הודיעו כי ההסכמים הסופיים יהיו כפופים לאישור הדירקטוריונים.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

ד. כאמור, בחודש יולי 2018 הגיעו הצדדים להסכמות בכל הקשור לרפורמה בנמל חיפה, וההליך נותר תלוי ועומד בעניין חברת נמל אשדוד בלבד.

ה. ביום 5.11.18 ביקשה ההסתדרות לבטל את צו המניעה, בטענה שהמשא ומתן בנושאי התשתיות וההתייעלות הגיע למבוי סתום. בהחלטה מיום 27.11.18 נדחתה הבקשה ככל שהיא נוגעת לנושא התשתיות. מנגד, ביחס לנושא ההתייעלות קבע בית הדין כי הסכסוך, ככל שעניינו באחת החלופות של "גבולות הגזרה" שהוגדרו הוא סכסוך בעניין כלכלי, והוסיף כי לכאורה הוא מקים להסתדרות זכות לנקוט צעדים ארגוניים. אלא שבית הדין סבר כי המשא ומתן בנושא זה לא מוצה ועל כן הורה לצדדים להמשיך ולנהל. בהתאם נדחתה בקשת ההסתדרות לביטול צו המניעה. ההחלטה נחתמה כך:

"עסקינן בסכסוך ארוך ומתמשך שגורם לאי שקט בחברת אשדוד. הגם שפתיחת נמל הדרום צפויה לעוד כשנתיים וחצי, הגיעה העת לסיים את המשא ומתן ולאפשר לחברת אשדוד ולעובדים להיערך כראוי לתחרות. חוסר ודאות וחריב מתהפכת הם מתכון בדוק לאי שקט במקום העבודה. הצדדים עשו כבר דרך ארוכה במשא ומתן היסטורי, קשה ומשמעותי להם ולכלל המשק. למעשה, הצדדים מצויים בישורת האחרונה של המשא ומתן, אף כי המציאות מלמדת שייתכן כי עוד נכונו להם קשיים. להתרשמותנו, אין זה בלתי אפשרי להגיע להסכמות בסוגיות הכלכליות כאמור גם מבלי לעשות שימוש בנשק השביתה... לאור האמור, הצדדים ימשיכו במשא ומתן בסוגיות הכלכליות - נושא ההתייעלות... עד ליום 16.12.18 בשעה 12:00 יגישו הצדדים הודעות עדכון באשר למשא ומתן."

ו. בהחלטה מיום 17.12.18, לאחר שהוגשו דיווחי הצדדים, דחינו שוב את בקשת ההסתדרות לביטול צו המניעה, בנימוק שהמשא ומתן **"בגבולות הגזרה של החלופה השנייה"** לא מוצה. הצדדים נדרשו להמשיך בניהול המשא ומתן בגבולות אלה ונקבעה ישיבה נוספת לדיון בבקשת ההסתדרות להסרת צו המניעה, ליום 8.1.19.

ז. לבקשת הצדדים נדחה מועד הדיון מעת לעת, מטעמים שונים. בישיבות תזכורת שנערכו לפני אב"ד ביום 27.10.19 וביום 2.2.20 הסכימו הצדדים על לוחות זמנים להמשך המשא ומתן בנושאים שונים שהיו טעונים השלמת על מנת להגיע להסכם כולל המסדיר את השלכות הרפורמה. כמו כן נקבעו מועדים לקיום ישיבת תזכורת נוספת וכן דיון לפני מותב בית הדין. אף מועדים אלה נדחו שוב ושוב לבקשת הצדדים, בין היתר לאור פגישות המשא ומתן והליכי הבחירות לכנסת.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

הבקשה הנוכחית

5. ביום 10.12.20 הוגשו דיווחי הצדדים, שמהם עלה כי בין הצדדים חלה התקדמות של ממש בנושא ההתייעלות וכי בנושא זה הצדדים מצויים על סף סיכום הפרטים וגיבוש ההסכמים, וכי בלב המחלוקת עומדת דרישת ההסתדרות כי החברה תעמיד, בלשון הצדדים, "יעודה" - קרי, בטוחה להבטחת תנאי הפרישה המוקדמת הנדרשת כחלק מהשלכות הרפורמה ואשר תנאיה סוכמו ביום 7.7.20. עוד הובהר באותו דיווח כי המדינה אישרה את ההסכמות שאליהן הגיעו חברת הנמל וההסתדרות בנושא ההתייעלות, אך זאת בכפוף להוצאתן המיידית אל הפועל.
6. ישיבת תזכורת לפני אב"ד התקיימה ביום 13.12.20, ובמהלכה נעשה ניסיון להביא את הצדדים להסכמות שונות בנושא היעודה, אולם הדבר לא עלה יפה. בתום הישיבה ניתנה הוראה לצדדים להמשיך במשא ומתן ונקצבו מועדים להגשת בקשה מתוקנת של ההסתדרות לביטול צו המניעה ולתגובות הצדדים, ונקבע דיון לפני הרכב בית הדין ליום 22.12.20.
7. במהלך הדיון מנו הצדדים ארבעה נושאים, שהסדרתם טעונה השלמה על מנת להוציא לפועל באופן מיידי את ההסכמות בנושא ההתייעלות אף טרם גיבוש של ההסכם הכולל, והם: א. ההתייעלות והתמורות בגינה; ב. הפרישה המוקדמת והיעודה; ג. ביטחון תעסוקתי וגיוון תעסוקתי; ד. רשת הביטחון לפרמיה והיעודה בגינה. עוד התברר כי מבין הנושאים האמורים סלע המחלוקת נעוץ בהקצאת היעודה לפרישה המוקדמת וכי עיקר המחלוקת נוגע לשיעורה ולסוגה.
8. בתום הדיון ניתנה להתאחדות אפשרות להגיש השלמת טיעון מטעמה ולצדדים ניתנה אפשרות להגיש התייחסות להשלמת הטיעון האמורה. כן נכתב כי "מצופה מהצדדים להמשיך בניהול המשא ומתן בארבע הסוגיות הרלוונטיות לנייר העקרונות... וזאת כמאמץ נוסף למיצוי המשא ומתן בסוגיות אלה. לאחר שתתקבל השלמת הטיעון של הצדדים, תינתן החלטה בבקשת ההסתדרות לביטול צו המניעה".
9. ההתאחדות הגישה את השלמת טיעונה וההסתדרות הגיבה לה. בשלה העת ליתן החלטה בבקשת ההסתדרות לביטול צו המניעה.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

תמצית טענות הצדדים

10. ההסתדרות טוענת כי הגיעה העת לבטל את צו המניעה. לדבריה, פתיחת נמל הדרום צפויה בתוך חודשים ספורים וטרם עלה בידי הצדדים לגבש הסכם כולל שיסדיר את השלכותיה; גם אם הצדדים יסכמו את העקרונות בכלל הסוגיות עדיין יידרש פרק זמן נוסף של שבועות או חודשים לפרוט אותן להסכם כתוב; כל עוד עומד צו המניעה בתוקפו, לנושאים ונותנים מטעם המדינה אין תמריץ להביא לסיום המשא ומתן, אלא להיפך, והם חותרים להמשך תוקפו ככל הניתן בסמוך למועד פתיחת התחרות. ההסתדרות מדגישה כי חלפו שנתיים מאז הפעם האחרונה שבה ביקשה לבטל את צו המניעה ועתה ניצבים הצדדים לפני בית הדין עם הסכמות בנוגע להתייעלות, פרי משא ומתן ממושך, בהתאם לכללים ול"גבולות הגזרה" שקבע בית הדין. בלב המחלוקת בין הצדדים עומד נושא היעודה (לפרישה המוקדמת) שתעמיד החברה להבטחת תנאי הפרישה המוקדמת, הנדרשת כחלק מהשלכות הרפורמה.

11. יתר הצדדים להליך מתנגדים לביטול צו המניעה. להלן, בתמצית, עיקרי טענותיהן:

א. **חברת הנמל** טוענת כי היא נכונה להסדיר את נושא היעודה תוך זמן קצר וכי מאז דיון התזכורת האחרון אף חלה התקדמות בנושא. אלא שהמשא ומתן בקשר לנושא זה טרם מוצה, בין היתר, בשל "גרירת רגליים" מצד ההסתדרות. לכן אין להסיר את צו המניעה ויש לאפשר לצדדים פרק זמן נוסף להשלמת המשא ומתן; יש לדחות את עמדת ההסתדרות שלפיה יש להחיל על החברה את ההסכמות שגובשו בסוגיה זו בנמל חיפה (העברת היעודה לפי הסכם 2005) (להלן - **יעודת 2005**) לשימוש כיעודה להבטחת תנאי הפרישה) בבחינת "העתק הדבק", זאת לאור הבדלים כאלה ואחרים בין הנמלים ובכללם, בין היתר, העובדה כי במסמך העקרונות הוסכם שהחברה תשקיע את יעודת 2005 בפיתוח תשתיות נמליות; סעיף ההשוואה אינו חל על סוגיית הפרישה מרצון, שכן סעיף זה מוגבל לפי כותרתו "לנושאים שהוסדרו בנייר זה" - וסוגיית הפרישה מרצון לא הוסדרה ב"נייר זה" - מסמך העקרונות; עסקינן בשביתה מעין פוליטית ולכן זכות השביתה מוגבלת ביותר; השביתות "הפראיות" שהתקיימו בנמל בעבר, תוך הפרת צו המניעה, מאיינות את זכות השביתה; היות הנמל שירות חיוני אינו מאפשר את מימוש זכות השביתה.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

ב. **המדינה** מדגישה כי היא נכונה לאשר את ההסכמות שאליהן הגיעו הצדדים בנושא ההתייעלות רק אם יוצאו אל הפועל באופן מיידי, ומוסיפה כי המועד שעליו דובר מלכתחילה כמועד הוצאתם לפועל של הליכי ההתייעלות היה 15.11.20. עמדתה היא שאם ההסכמות הללו לא יוצאו אל הפועל באופן מיידי, לא מן הנמנע כי האישור להפעלתן יבוטל; דרישת ההסתדרות להעמדת יעודה לתנאי הפרישה הועלתה בשלבים מאוחרים של המשא ומתן. אף על פי כן, פני ההסתדרות לא הושבו ריקם ונוהל משא ומתן אלא שהוא טרם מוצה; סעיף ההשוואה אינו מקים זכות משפטית בנושא היעודה; מאזן הנזקים מצדיק את מניעת השביתה.

ג. **לשכת המסחר** טוענת כי לאור השביתה "הפראית" שפרצה בחברת הנמל בעבר, תוך הפרת צו המניעה, ההסתדרות לא הגיעה לבית הדין כשידיה נקיות ועל כן אין ליתן לה את מבוקשה. עוד טוענת שאין לאפשר את קיום השביתה במציאות הקיימת במשק הישראלי בעת הזו, בשים לב למשבר הקורונה ולמשבר הפוליטי, ובשים לב לנזק הכבד שתגרום שביתה בנמל, המוערך על ידה בכ-10 מיליון ש"ח ליום.

ד. **ההתאחדות** אף היא מתנגדת לבקשת ההסתדרות מטעמים הדומים במהותם לאלה של לשכת המסחר. לטענתה לא חל שינוי נסיבות המצדיק את ביטול צו המניעה; המשא ומתן לא מוצה ונדרש לו פרק זמן קצר בן ימים; מאזן הנזקים לא מצדיק קיום שביתה. לחלופין, ביקשה ההתאחדות לאפשר לכל היותר "שביתה וירטואלית", שבמסגרתה תתבצע העבודה אך הכספים בתקופת "השביתה הווירטואלית" לא יגיעו לחברה.

12. ההסתדרות הבהירה שאם יוסר צו המניעה והיא תגיע למסקנה כי קם צורך לנקוט צעדים ארגוניים על מנת להביא לחתימת הסכם עקרונית נוסף להסדרה מלאה של השלכות הרפורמה על עובדי חברת הנמל, תינתן על ידה התראה של חמישה ימי עסקים, וכי הצעדים שיינקטו, אם יינקטו:

"יוגבלו באופן שימנע פגיעה בציבור הרחב ובשכבות החלשות, כדלקמן:

- 5.1 **לא תהיה פגיעה בפריקה ובטעינה של מוצרי צריכה.**
- 5.2 **לא תהיה פגיעה בפריקה ובטעינה של בעלי חיים ותוצרת חקלאית.**
- 5.3 **לא תהיה פגיעה בפריקה ובטעינה של תרופות ושל תוצרת מתכלה.**



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

5.4 תוקם ועדת חריגים שתהיה זמינה לפניית דחופות ותמנע נזק בלתי מידתי."

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינו בטענות הצדדים מזה ומזה, הגענו לכלל מסקנה כי יש להיעתר לבקשת ההסתדרות ולהורות על ביטול צו המניעה. זאת משני טעמים מצטברים: האחד, שינוי באופיו העיקרי של הסכסוך - לסכסוך כלכלי טהור; השני - שינוי מהותי בלוח הזמנים.

אופיו של הסכסוך - הסכסוך שפרץ בנמלים בעקבות ההחלטה על הרפורמה בהם הוא סכסוך מעורב. אכן, הוא אוחד היבטים של שביתה שנהוג לכנותה "מעין פוליטית" (ראו החלטה מיום 23.9.13). אולם, סכסוך זה אוחד גם היבטים של סכסוך כלכלי, משעסקינן במשא ומתן ישיר שמטרתו חתימת הסכם בין החברה להסתדרות להסדרת תנאי העבודה של עובדי החברה, על רקע יישום הרפורמה בנמלים. מרכז הכובד של הסכסוך השתנה מעת לעת בהתאם להתקדמות בהידברות ולנושאים שעמדו על הפרק. בתחילה כוונה השביתה בעיקרה להיבטים המעין-פוליטיים של הסכסוך והצעדים הארגוניים נועדו לקידום ההידברות בעיקרו של דבר מול המדינה (ראו למשל החלטה מיום 23.9.13). בהמשך ולאחר חתימת מסמך העקרונות, הסכסוך המשיך לאחד היבטים שונים, תוך שמסמך העקרונות מביא ליצירתם של גבולות גזרה משפטיים למשא ומתן הכלכלי (ראו החלטה מיום 27.11.18).

14. מצב דברים זה השתנה. הסכסוך בגלגולו העדכני נטוע עמוק בתוך ההיבט הכלכלי הטהור. על כל פנים, סלע המחלוקת - סוגיית היעודה, היא כזו. החברה והמדינה ניסו לשוות לסוגיה היבטים משפטיים, תוך הפניה לכך שהדרישה לעשות שימוש ביעודת 2005 מנוגדת לסעיף ו(2) למסמך העקרונות. אכן, בסעיף זה הוסכם כי יעודת 2005 תשמש אחד המקורות למימוש ההתחייבויות בקשר לתשתיות הנמליות (סעיף א) ולרשת הביטחון לתשלומי פרמיה (סעיף ב). אלא שדרישת ההסתדרות אינה לשימוש ביעודת 2005 דווקא, אלא לעצם העמדת היעודה יהיה אשר יהיה המקור לה, ובלשון ההסתדרות - היא "אדישה לשאלת המקור". דרישה להעמדת יעודה היא דרישה כלכלית לגיטימית שעה שמטרתה להבטיח את זכויות הפורשים שלא היה חולק כי פרישתם המוקדמת היא צורך הכרחי של הנמל נוכח התחרות העומדת בפתח. משכך, סוגיה זו עומדת בפני עצמה



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

בהיותה מרכיב בנושא הפרישה המוקדמת. יתר על כן, הדרישה להעמדת יעודה כדרישה כלכלית היא דרישה לגיטימית שעה שיעודה שכזו נקבעה גם בחברת נמל חיפה, וזאת גם מבלי לבסס דרישה זו על סעיף ההשוואה. משזו מסקנתנו, אין לנו צורך להידרש לפירוש סעיף ההשוואה - האם כטענת החברה או שמא כטענת ההסתדרות. למעלה מן הצורך נציין כי הפירוש שלו טוענת החברה מעורר קושי וספק אם הוא עולה בקנה אחד עם הטיעונים שהועלו על ידה עוד קודם לכן, למשל בקשר לסוגיית עובדי דור ב' שבאה לעולם לאחר שגובש מסמך העקרונות.

15. גם יתר הסוגיות שנמנו על ידי הצדדים כסוגיות שיש לסכם במסמך עקרונות כדי לאפשר את תחילת ההתייעלות (ראו סעיף 7 לעיל) נטועות עמוק באופיו הכלכלי של הסכסוך.

16. השינוי בלוח הזמנים - לשינוי במהותו של הסכסוך מצטרף השינוי בלוח הזמנים. בעוד שבשלביו הראשונים של הסכסוך עסקו הצדדים באירוע - פתיחת נמל הדרום, שהיה אז בגדר עתיד רחוק (יחסית), הרי שכעת ובין היתר נוכח הנסיבות האובייקטיביות שנכפו על הצדדים, הם הגיעו לנקודת זמן שבעטיה האירוע של פתיחת נמל הדרום מצוי "מעבר לסיבוב".

17. שוכנענו כי השינויים המהותיים באופיו של הסכסוך ובנקודת הזמן עולים כדי שינוי נסיבות מהותי המצדיק את ביטול צו המניעה הזמני שהיה תלוי ועומד מאז שנת 2013. צודקת ההסתדרות בטענתה כי "הזכות לשבות" אינה סעד שעליה לבקש. מצב הדברים הוא הפוך. על המבקש להגביל את מימוש חירות השביתה לשכנע כי קמה הצדקה לעשות כן. לא בכדי טענו המדינה והחברה בהגנותן כי הן מתייחסות לכל הדיון כאילו במסגרתו מתבקשת על ידן הגבלת זכות השביתה. כך או כך, התרשמותנו מהטיעונים שלפנינו היא כי יש לבטל את צו המניעה ולהורות כי הוא יפקע לאחר שיוקצב פרק זמן נוסף להשלמת המשא ומתן וזאת על מנת שזה ינוהל מתוך מודעות למצב המשפטי החדש.

18. לאור המקובץ, על הצדדים להשלים את המשא ומתן בסוגיות שנותרו על הפרק. ביום 31.12.20 יפקע צו המניעה (הזמני) שהוטל עוד ביום 29.7.13 והוארך בהחלטות שונות מעת לעת.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

19. יודגש כי אין משמעות הדבר שעם פקיעת צו המניעה מוסרות כל המגבלות. כל שהדבר אומר הוא שהצדדים חוזרים ל"נקודת המוצא" שבה חלים הכללים הרגילים לנקיטת צעדים ארגוניים, ובכללם כי הצעדים הארגוניים נועדו אכן לקדם עילות לגיטימיות - בשלב זה העילות המדוברות; כי הצעדים הארגוניים יהיו בבחינת ה"צעד אחרון", קרי הם יינקטו רק לאחר שמוצה בתום לב המשא ומתן, לרבות במסגרת ההארכה שנקצבה לצדדים; כי קדמה להם התראה מספקת - בנסיבות הנוכחיות נראית בעינינו כסבירה עמדת ההסתדרות שלפיה אם תחליט על נקיטה של צעדים ארגוניים תינתן על ידה הודעה מראש של חמישה ימי עסקים; וכי הצעדים הארגוניים יהיו מידתיים - בעניין זה רשמנו לפנינו את הודעת ההסתדרות לגבי ההגבלות שהיא נכונה ליטול על עצמה, זאת מבלי שנביע עמדה בשאלה אם הגבלות אלה יש בהן כדי למצות.

20. אשר לטענות לשכת המסחר, ההתאחדות, החברה והמדינה בנוגע למאזן הנזקים ולהיות הנמל שירות חיוני - שביתה, מטבעם של דברים, עלולה לפגוע במעסיק (החברה) ולעיתים אף בצדדים שלישיים. לפיכך, מצוים כל הנושאים ונותנים לעשות כל הדרוש על מנת לנסות ולהגיע להסכם גם ללא נקיטת צעדים ארגוניים. אלא שלעיתים, אין מנוס מכך והדברים ידועים. צעדים אלה הם האמצעי היחיד העומד לרשות העובדים ונציגותם כדי לנסות ולקדם את מבוקשם במשא ומתן. כך או כך, בשלב זה, שבו טרם ניתנה הודעת ההסתדרות על כוונה לנקוט צעדים ארגוניים והגענו למסקנה כי הסכסוך נטוע בהיבטיו הכלכליים, אין לנו צורך לעת הזו לבחון את קיומם של הכללים הרגילים כאמור, ובכללם את מידתיות הצעדים הארגוניים. לאמור נוסיף כי העובדה שלפיה חברת הנמל מספקת שירות חיוני אין משמעה כי לא אפשרית נקיטת צעדים ארגוניים לצורך קידום משא ומתן לגיטימי. עניין זה יש להביא בחשבון עת נשקלת מידתיות השביתה, וכאמור טרם בשלה העת לבחון שאלה זו, שתיבחן, אם בכלל תבוא לפנינו, בשים לב לכלל נסיבות העניין במועד הרלוונטי. למותר לציין, כי אם ההסתדרות תודיע על הכוונה לנקוט צעדים ארגוניים ואף לאחר תחילתם, רשאים הצדדים האחרים לפנות לבית הדין בעניין זה.

21. לבסוף - ההפרות של צו המניעה על ידי עובדי חברות הנמל בעבר היו והינם אירועים חמורים שבית הדין נדרש אליהם ולמשמעותם בהחלטות קודמות. אין בהפרות אלה, חמורות ככל שיהיו, כדי להביא לתוצאה של איון זכות השביתה.



בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

סוף דבר

22. הבקשה מתקבלת. צו המניעה שניתן ביום 29.7.13 והוארך בהחלטות שונות מעת לעת יפקע ביום 31.12.20.

23. בשלב זה נקבע דיון לפני הרכב בית הדין ליום 5.1.21 בשעה 17:00. עד ליום 4.1.21 בשעה 10:00 יגישו ההסתדרות, חברת הנמל והמדינה את דיווחיהם. יתר הצדדים רשאים להשיב לדיווחים שיוגשו עד ליום 5.1.21 בשעה 10:00.

ניתנה היום, י"ב טבת תשפ"א (27 דצמבר 2020) בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת

לאה גליקסמן,
שופטת

אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד

מר עצמון ליפשיץ,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת יעל רון,
נציגת ציבור (עובדים)

גברת ברכה סמו,
נציגת ציבור (מעסיקים)

גברת חיה שחר,
נציגת ציבור (עובדים)